

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., po jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se za 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tujdežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četristopne pett-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnštvo je v Ljubljani v Frana Kolmanu hiši, „Gledališka stolba“.

Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t.j. vse administrativne stvari.

Iz Spodnje Štajerske. [Izv. dop.]

Moj članek „Pri čem smo“ v štev. 59 „Slov. Naroda“ z dne 11. t. m. je, kakor mi pravijo poročila, prav neljubo zadel mnoge slovenske poslance. Posebno mi pa „Slovenec“ v št. 62 z dne 14. t. m. v dopisu z Dunaja očita, da nesem slovenskim poslancem ž njim nič kaj ustregel. To bo menda že res, kajti članek ni imel namena, v nebo pouzdigati naših poslancev, ter hvaliti vse prek njihovo postopanje, nego izreči odkrito sodbo, kakeršna se splošno čuje mej slovenskim narodom na Štajerskem, ki se v borbi za svoj narodni obstanek čuti popolnem osamljenega, ki ne more razumeti, kako je možno, da njegova osoda, njegova borba le prav malo briga ostali slovenski narod in pred vsem zastopnike ostalega slovenskega naroda; kako da je možno, da ne dobi od nikogar nobene podpore.

Očita se mi, da nesem bil dobro poučen, ko sem zastavil pero, da spisem omenjeni članek, in da sem, ko sem pisal, „da se je odbor „Slovenskega društva“ v Mariboru obrnil do vseh slovenskih poslancev z nujno prošnjo, naj skrbijo, da nastanejo mej nami in vlogo „clara pacta“ več vedel, kakor pa neštajerski slovenski poslanci.

Posrečilo se mi je, dobiti koncept one „nujne prošnje“, iz katere sledče povzamem:

„Velečastiti gg. poslanci!

Minolo bode skoro 6 let, odkar je nastopilo ministerstvo Taaffejevo, ter obljudilo, da bode potestno mej narodi ravnopravnost.

Z velikim zaupanjem pozdravljal smo toraj posebno mi Slovenci na Štajerskem, ki živimo v tako neugodnih političnih razmerah, novo vlado, ter upali, da se bo res naše stanje, posebno v šolskih zadevah zboljšalo. To upanje je bilo tem več, ker smo videli, da je vlada za Slovence na Kranjskem nekaj storila, ter v gimnazijah in učiteljiščih dala slovenščini nekaj pravic.

Ali naše upanje nas je do sedaj kruto varalo. Ne kaže pa se, da ima vlada v prihodnje voljo, za nas kaj storiti in našim nujnim terjatvam ustreči.

Slovenske paralelke na gimnazijah ter slovensko učiteljišče, to je, kar moramo imeti.

LISTEK.

Potovanje križem domovine.

Opisuje Prostoslav Kretanov.

XXXVI.

Iz Ljubljane na Reko.

Kakor veren sin, ko se vrne z daljne tujine na materine prsi, razveselil sem se, prišedši po dolgotrajni odsotnosti nazaj v belo Ljubljano.

Po svoji navadi šel sem takoj drugo jutro najprej gori na Grad, da si od ondot ogledam ljubljeno stolico predrage domovine slovenske. Ko dospejam gori na vrhunc in se ozrem po širnem, okrog vzvišenega hriba razprostrtem mestu, lesketajočem se v zlatem svitu juternega sonca, vzkliknem ginjen:

Pozdravljena mi bodi, oj Ljubljana!

Izvoljeno Slovenije središče,
Kjer narodna zavest zavetja išče,
Ob mejah po sovražnikih teptana.

Z goru mogotnim jōzom si obdana,
Pred tujstva nam navádom taborišče,
Kjer narodnih svetinj nam je skrovitše
In pesem se razlega milovbrana.

Mi Slovenci na Štajerskem nesmo zavidali, ko smo videli, da so naši bratje na Kranjskem pridobili kak uspeh; ne, prav iz srca smo ž njimi vred veselili se.

Naši poslanci, žal, da jih je tako malo, potegovali so se pošteno tudi za nje, ter pomagali jim, da so te uspehe priborili. Upamo torej, da bodo poslanci iz Kranjske ravno tako potegovali se tudi za nas.

Vlada je imela veliko priliko, da pokaže, ali jej je resna volja, tudi za nas kaj storiti; vlada teh priložnostij ni porabila. Zadnji čas je torej, da postanejo mej vlado in nami „clara pacta“. Treba, da vlada jedenkrat jasno pove, ali bode tudi za nas izvela ravnopravnost ali ne, in če jo hoče izvesti, kdaj da namerava to storiti. Slovenski poslanci in slovenski narod je do sedaj vlado podpiral in to tako odkrito in brezpogojno, kakor noben drugi, ter upal, da bode vlada vedela podporo ceniti. Vlada je rabila podporo ali cenila je ni. Ako pa hoče vlada našo podporo, naj tudi nas podpira.

Celej avtonomnej stranki storili so slovenski poslanci velike usluge; v najnevarnejših časih stali so vsi kakor jeden mož. Naj torej avtonomna stranka, naj nje eksekutivni komite uloži ozbiljno besedo pri vladi, prepričani smo, da vlada te besede ne bode prezirala.

Odbor „Slovenskega društva“, katero je nekak zastopnik slovenskega naroda na Štajerskem, obrača se torej do Vseh gg. poslancev, katerim je slovenski narod izročil nalogo, da odločujete njegovo osodo, poizvedite, kaj namerava vlada z nami? Po tem odgovoru naj se potem ravna postopanje vseh slovenskih poslancev; upamo namreč, da bode čut slovenske solidarnosti vodil jednakomerno vse slovenske poslance in da se bodo vši slovenski poslanci potegnili tudi za nas.

Ako hoče vlada podporo slovenskih poslancev, naj za gotovo oblubi, da dobimo v Mariboru slovensko učiteljišče in sicer že letos na jesen, potem pa slovenske paralelke na spodnjestajerskih gimnazijah. Ako se pa vlada neče zavezati, nego hoče še dalje slovenski narod le s praznimi oblubami odpraviti, potem prosimo Vas vlečastiti gg. slovenski poslanci, spregovorite odločno besedo z vlogo in z avtonomno stranko, oziroma nje

Odpiraj gostoljubno svoja vrata
Sinovom, kar zaupno njih priroma
V svetišče starodavnega njim doma:

Oklepajoč se tebe, mati zlata,
Podájejo roké si v trdno zvezo,
Da združeni kroté usode jezo ...

Zamaknen v divno pokrajinsko sliko, razgrinjajoč se gori na Ljubljanskem Gradu po širnem okrožju, stal sem dolgo tu na strmem robu. Lepo, vedro jutro se je smehljalo nad zemljo, obetajoč prijazen solnčen dan. Snežna temena veličastnih Kamniških planin oblijal je zlati solnčni sjaj in sem od juga je vel mehák, vonjivo božajoči vetrič, vzbujaje v premri prirodi slastne vzpostladanske slutnje ...

A glej! Tu na južni strani, iz močvirja dvigajo se odurnim vešam nalik, sive megle, valeč se po polji sem proti mestu, in v kratkih trenotkih je vsa okolica podobna — kalnemu jezeru, pluskajočemu mej puščobnimi gorskimi obali ...

Preplašen zbežim s hriba doli v mesto. A tudi tukaj se mi predoči neljuba izprenembra! Po nasipanih, prej lepo osušenih cestah razgresa se zdaj ostudna snegova brozga in mrzel dih vali se po mračnih ulicah, mej vlažnimi, v meglene zavesi skri-

eksekutivnim odborom; in če bi ostali slovenski poslanci mislili, da z ozirom na interes svojih volilcev ne morejo ali nečeo odločno postopati, tedaj prosimo Vas, gg. poslance, ki Vas je volil slovenski narod na Štajerskem, da postopate Vi sami odločno, si varujete v vsem popolno prostost ter skrbite jedino in v vsakem oziru le za korist onega dela slovenskega naroda, ki vas je poslal kot svoje zastopnike v državni zbor.

Ta nujna prošnja poslala se je na Dunaj 20. svečana in nekoliko dni kasneje bili so le štajerski slovenski poslanci pri ministru Conradu, kjer pa so dosegli toliko, kakor nič.

(Konec prih.)

Govor poslanca dra. Vitezica

v državnem zboru v 14. dan marca.

(Dalje.)

Jednako je z izobraževališčem za učiteljice v Gorici. Na poljedelskej šoli v Poreči, ki je vendar izključno namenjena kmetskemu prebivalstvu, katero je skoro izklučno slovansko, je učni jezik italijanski. Za tega delj je tudi naravno, da je za 6 ustanov v vzgojevališči, pripadajočem temu zavodu, kako težko dobiti prosilcev.

Mornarska šola v Losinji je tudi italijanska. V Istri ni niti jedne srednje šole s slovanskim učnim jezikom. Gimnazija v Kopru je italijanska, ona v Pazinu nemška, realka v Piranu italijanska, slednja pa je umrla, morala se je opustiti, ker ni imela učencev.

V Pulji je nemška realka, ki je vojašk zavod. A ne dovolj, da v Istri ni nobene slovanske srednje šole, delajo se vsakerne ovire, da bi dijaki ne obiskavali hrvatskih gimnazij na Reki in v Seni, akoravno ste ti gimnaziji jednak organizovani, kakor gimnazije tostranske državne polovice, akoravno so ondi izvrstne učne moći, akoravno se ondi veliko ceneje živi, in ste ti gimnaziji posebno ugodni za prebivalce Kvarnerskih otokov in okraja Volovskega, ker ste prav blizu, in ker se ondi mladeniči poučujejo v materinem jeziku; vse to nič ne pomaga, prepoveduje in zavira se jim obiskovanje teh gimnazij, kajti tisti, ki so svoje študije dovršili na teh gimnazijah, ne smejo brez dovoljenja ministerstva pohajati na vseučilišča v tostranski državnej polovici,

timi hišami gori in dol. Ljudje, hodeči sem ter tja po mestu, tavajo nemi in klaveri ob zidu mimo mene; nezadovoljnost bere se njim na čemerikavih obrazih ...

Z ulice zatečem se v nek mekinski tempelj. Tukaj mi plusknejo v obraz valovi smrdljivega tobakovega dima, izmej katerega mi zazveni na uho pozdrav tega in onega znanca. Prisedem k njim ter segnem po novinah, po mizi navskriž razmetanih. A tu ni bilo moči mirno čitati, kajti neslanega preževanja vseh malenkostnih dnevnih dogodkov, v Ljubljani toli priljubljenega zabavljanja, tistega stereotipnega „kdó“-kanja in „kogá“-kanja — ni bilo ne konca ne kraja!

Nejevoljen krenem drugám. In dospel sem, rekel bi, v ves drugi svet! S početka se mi je zdelo, da sem prišel v kakšno — sinagogo: kamer sem pogledal — sami zakriviljeni nosovi, da bi si lepih ne mogel zeleti nobeden — pokrivač! No, polagoma se razmotrilo okrog mene jeziki različnih narodov, mej katerimi se zdaj pa zdaj vzpnè po konci kak slovenski glas. Sedem v kot ter se ugloblim v misterije — križastega feljtona nekega slučajno pred mano ležečega lista. Toda, kmalu so se

in odreka se jim tudi uživanje ustanov, če se hočjo posvetiti duhovenskemu stanu. Z ministerijalno naredbo z dne 9. maja 1882 so se gledé vzprejema tostranskih dijakov Zagrebškega vseučilišča na avstrijska vseučilišča celo poostriki predpisi, v primeri s poprij. Na ta način skuša se Slovanom v Istri in na Kvarnerskih otokih zapreti vsako višjo izomiko, da se polagoma slovanski živelj popolnem iztrebi. Z ustanovami je poseben zadržaj. Za Istro je 8 ustanov po 84 gld., in te ustanove so v državni proračunu pri gimnaziji v Kopru stavljene v račun. Dalje je državna podpora 1200 gld., ki je pri državnej gimnaziji v Pazinu postavljena v račun. Te ustanove in ta podpora so tedaj nekako neločljive od teh zavodov, ker se obiskovalcem drugih gimnazij ne oddajajo.

Napravilo se je sicer l. 1875 za mladenci s Kvarnerskih otokov 10 ustanov po 100 gld., a zgodovina, kako so te ustanove naustale je čudna. Pojoni škof na Koku je namreč pri ministerstvu uložil prošnjo, da bi se na otoku Koku napravila podgimnazija s hrvatskim učnim jezikom. Mesto tega se mu je odgovorilo: Ne, gimnazije s hrvatskim učnim jezikom vam ne moremo dati, a damo vam 10 ustanov po 100 gld. A dostavil se je pogoj, da se morajo mladenci, ki hočejo te ustanove, šolati na nemškej gimnaziji v Pazinu. Tedaj mesto kruha, da so jim kamenje. (Tako je! na desni.)

Naravno, da se te ustanove ne oddajajo, kajti na Kvarnerskih otokih ni mladenci, ki bi nemški znali in tako ni nikogar, ki bi za ustanove prosil. Kar se pa tiče ustanov iz deželnega zaklada, ne dadó se nikdar hrvatskim in slovenskim mladencem, delé se samo talijanskim ali pa poitaljanenim, in vendar plačujejo Slovenci in Hrvatje isto tako v deželni zaklad, kakor Italijani, a deželni odbor neče tega uvjeti.

V novejši čas skuša se celo, privatne in rodbinske ustanove za stipendije in podpore spraviti pod oblast vlade, da bi slovanski mladenci ne obiskovali sol, kjer bi se poučevali v materinščini.

Jednaka odredba je v dekreту Tržaškega namestnika z dne 25. oktobra 1883 gledé oddajanja ponavljajočih se letnih podpor iz dohodkov ustavnovega premoženja Arčirov na Koku. Po ustanovi je uprava izročena škofu; on ima oddajati podpore.

To je tedaj čisto zasobna ustanova. Venier se je odredilo, da se more oddajati le z ministerjskim dovoljenjem. Sedanji g. škof uložil je protest proti tej odredbi ter ob jednem prosil, naj bi se mladencem Kvarnerskih otokov državne kakor tudi zasobne stipendije in podpore dajale brez razločka, ali pohajajo gimnazijo na Reki, v Senji, ali kako drugo državno gimnazijo, in dokazal je, da će se to kmalu ne dovoli, bode kmalu navstalo pomanjkanje duhovnikov tudi v Koški vladikovini, kakor je nastalo v Poreški in Tržaški škofiji. Upram tedaj, da visoka vlada pripozna te razloge, ne zadosti njegovej prošnji. Žal, da se take, Slovanom v Istri nepričazne težnje sem ter tja kažejo tudi pri cerkevih dostojuščih. V sitno vprašanje o nameščenji škofovskih stolic v Poreči, ki je v deželi napravilo veliko prahú, se ne spuščam.

Izjaviti pa moram, da bi bilo, ker je v onej škofiji večna Slovanom, rahlo povedano anakronizem, ko bi se to mesto komu oddalo, ki ni zmožen slo-

vanskega jezika; kar se sploh tiče one težnje, moram tukaj poudarjati, da je pokojni škof Dobril napravil več ustanov z izrečno določbo, da se oddajajo dijakom hrvatskega in slovenskega rodú. Škof Tržaški ima paziti na to, da se te določbe izpoljujejo.

Kako se tedaj ravna po teh določbah, razvidi se iz tega, da se je še pred kratkim natečaj za dve taki ustanovi v „Curia episcopal“ glasilo tržaškega ordinarijata, razpisal v italijanskem in nemškem, ne pa v onem jeziku, za kateri so te ustanove namenjene, namreč v hrvatskem in slovenskem jeziku.

Kdor dobri tako ustanovo, mora se šolati na italijanski gimnaziji v Kopru ali pa na nemški gimnaziji v Pazinu; na slovanske gimnazije ne sme. Isti gospod škof je za svojega življenja nabiral dobeske za deško semenišče za slovansko mladež. Semenišniki pripravljali in vzgojevali bi se za svoj bočni poklic, za duhovnike slovenskega prebivalstva.

Njegov naslednik v dostenjanstvu napravil je iz nabranih zneskov tako semenišče v Trstu. Ker morajo semenišniki obiskovati tamošnjo nemško gimnazijo, se pač ne dosega smoter, kateri si je stavil pokojni g. škof. Omenjeni sedanji škof Tržaški, spravil je tudi, ko je bil še v Poreči, vsoto denarja vkupe za konvikt, kateri je ustanovil v Kopru in za katere daje deželni odbor 1000 gld. na leto. Ker se na tamošnji gimnaziji poučuje slovenski jezik samo kot učni predmet, ne more se misliti, da so si mladenci pridobili zadostno znanje tistega jezika, katerega bodo v svojem določem poklicu kot duhovniki na deželi najbolj potrebovali. Bati se je tem več, da se bolj in bolj raznarujejo. (Dalje prih.)

Iz državnega zbornika.

Z Dunaja 21. marca.

Po Foreggerjevem blebetanju oglašil se je gosp. minister Conrad in čudno, njegova beseda ni bila več tako odbijajoča, kakor še nedavno v odseku, ko je šlo za omenjeno resolucijo. Gosp. minister je priznal, da mora vlada skrbeti za kulturni razvoj vsacega naroda in da to storiti tudi pri Slovencih. Zarad učnih knjig ni več ugovora mogoče. Kar se je na Kranjskem storilo, bo po dokazani skušnji se lehkot tudi drugod upeljalo. In potem se zna skušnja nadaljevati tudi v smislu resolucije, katera je bila zboru izročena zastran slovenskih stolic v Gradci. — Ta ministrov izrek je najbolj spekel nasprotnike, kajti da bi se v Gradci na univerzi slovenski predaval, to jim neče v glavo. „N. Fr. Pr.“ donaša danes zgodovinski opis o slovenskih stolicah ustavnovenih leta 1848, ki so pa žalibote leta 1850 pod absolutistično vlado bile zopet odpravljene, ne, ker morda ni bilo zadosti poslušalcev, ampak le, ker neso bile po volji absolutističnim germanizatorjem.

Za generalnega govornika je potem bil izvoljen in govoril dr. Vošnjak, kateri je dr. Foreggerja in Schmidererja pošteno razsesal in sklenil z nado da bode g. minister, kar je za Kranjsko skazal, tudi ostalim Slovencem dovolil. (Govor prinesemo po stenografskih zapisnikih.)

Od danes naprej bodo večerne seje, da se budget še o pravem času potrdi in ne bo treba še jednega provizorija.

Pri debati o obrtnih učnih zavodih je gosp.

dr. Poklukar nasvetoval sledočo resolucijo: Z ozirom, da so na Gorenjskem vsi pogoji za uspešni razvoj železne industrije, in so tudi za razne stroke lesne obrti vsi pogoji na Kranjskem, se vladu naroča, da brž ko mogoče potrebno ukrene, da se

1. v jednem industrijskih krajev na Gorenjskem ustanovi strokovna šola (Fachschule) za izdelovanje pušek po vzgledu šole v Borovljah na Koroškem in

2. da se ustanovi šola za lesno obrt v Ljubljani po izgledu že obstoječe strokovna šole v Chrudinu.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 22. marca.

Resolucija **slovenskih** poslancev, da naj se ustanové nekatere stolice za pravoznanstvo s slovenskim učnim jezikom v Gradci, je jako razkačila levičarje in njih liste. „N. Fr. Pr.“ je kar divja. Nemške konservativce kriče na pomoč. Ta list sklepa, da bodo Slovenci zahtevali čez nekaj let slovensko pravno akademijo v Ljubljani, če ne delitev Graškega vseučilišča. Tudi Čehi so začeli z zahtevanjem posamičnih stolic, nazadnje so pa dobili svoje vseučilišča. Potem navaja Bog ve, kaj vse proti tem slovenskim stolicam, pa vse to so prazne, že dokajkrat premičene fraze, kaj stvarnega itak proti temu navesti ne more. Slovenci nemajo nikakršne literature; „bindiš“-ljudstvo ne razume nove slovenščine; temu nasprotuje zgodovina Graškega vseučilišča in namen ustanovljenja te šole; to bi raztrgal zvezo z drugimi nemškimi vseučilišči v Avstriji in z vseučilišči v Nemčiji; slovenskih načinov moči ni; in s tem bi se razrušila stara tradicija, kajti 29. junija bode ravno sto let, kar se na tem vseučilišči poutuje v nemščini. Tudi bi se to ne smelo storiti po ninenji tega lista iz ozira na ves inteligenčni uradniški stan, armado in omikanu prebivalstvo. Vsakemu, komur še neso možgani zmesani, se mora čudno, naravnost nerazumljivo zdeti, kaj ima to z armado opraviti, saj ne gre za kakovo vojsko akademijo, ampak le za par stolic na vseučilišči. S takimi nasprotniki je res sprava nemogoča.

Akademični senat **českega** vseučilišča sklenil je izjaviti se za razdelitev bogoslovskih fakultete. Podobno izjavo dal bodo tudi akademični senat nemškega vseučilišča v Pragi.

Gospodarski odsek **ogerske** zbornice poslancev pritrdir je v predvčerajnjej sej: tekstu obrtne novele in dotičnemu odsekovemu poročilu.

Vnanje države.

Občinske volitve, ki so se nedavno vrstile v mnogih krajih **Srbije**, izpale so povsod vladu jako ugodno.

Misli se, da bode Depretis zopet prevzel se stavo novega **italijanskega** ministerstva. Ko bi pa on tega ne hotel, sestavil bodo Mancini novo ministerstvo. Neka ljudska učiteljica strelijala je predvčeraj na kabinetnega šefa Baccellijevega, profesorja Struwerja, rojenega Hanoveranca. Nek vojak je prijal učiteljico, in iztrgal je oružje. Struwer ni bil poškodovan in je ubežal.

V **nemškem** državnem zboru začela se je socijalistična debata. Proti govorili so socialisti demokrati Bebel in Haeseler, ki sta oba pobijala vladno predlogo in ob jednem zatrjevala, da nemški socialisti nemaju nikake zveze z anarhisti, in Windhost, kateri je posebno poudarjal, da je samo kristianstvo uspešno sredstvo proti socialističnim demokratom. Predlogo zagovarjala sta pa minister Putt-

Dalje v prilogi.

Zavzet pogledam iz voza tja na desno, in glej: predoci se mi mogočni velikan **Nanos**, s sinjim pajčolatom pregrnen in živo mi stopijo pred dušo radostni ob njegovem (južnem) vnožji preživeti dnevi. A jaderni vlak vnesel nas je v naglem teku tja po Krasi mimo Prestranka, Koč, Slavine, in kakor bi trenil, bili smo v — Št. Petru.

Ondu sem v hiši iskrenega, ugledno značajnega rodoljuba, g. Ivana Korošca mirno prespal vse odurne spomine na žalostne razmere Ljubljanske, ter ob njegovem odločnem govoru pozabil na vso v močvirski meglji kuhanu mlačnost in veterinja naših takozvanih narodnjakov. In drugo jutro sem se odpeljal proti — Reki.

Bil je krasen solnčni dan. Po golih kraških holmih ležal je lehek sneg, nežno kot sladkor po skalovju potresen in po vzdahu je dihalo bistra sapu. Vlak je tekel s početka po samotah, v rudeče pečine udolbenih klancih. Pritlično drevje se vzpenja tu in tam izmej pustega kamenja. Na levej strani kipi navzgor golo brdo, na desno pa se odpira razgled tja po Vremskih gričih, po katerih se blesté bele cerkve. Polagoma se pokrajinski obraz nekoliko razsiri in oblaži in železniški tir vije se po prijazni

posled bodeš slekla te odurne tuje halje ter se nam pokazala v dragoceni domači, narodni oblike! Skoro ni upanja, da bi se kedaj uresničila ta sladka naša narodna sanja; kajti — „ko so ljudje spali, prišel je sovražnik ter zasejal ljudi mej pšenico . . .“ Dà, ljudi razpora in — „sprave!“ In mi kratkovidni fantasti prilijali smo jej s svojimi solzami — —

Premišljajočega žalostne naše sedanje razmere, poloti se me bridka breztolžnost: užaljen vržem zopet svojo potno torbo čez ramo, ostavim oduren mi „circulus vitiosus“ Ljubljanskega zabavljanja ter se odpeljem iz mračne megle zopet na solnčni jug — spomladni naproti.

Veselo je dredral vlak skoz mokro sem ter tja se valečo meglo, tja po samotnem močvirji. Jaz pa sem se ugrznil mamljivemu snu v naročje, iz katerega me je od Borovnice naprej, v temnem gozdu zdaj pa zdaj vzdramil kak solnčni zarek, zabliskuje se skozi košate mecesnove veje, ob katerih so se motale, kot kódejje okrog preslice, sive megleline rjuhe . . .

Tam nad Postojino pa mi prežene vse spanje bliščeti solnčni sijaj, razlivajoč se bujno po zemlji.

kamer in knez Bismarck. Poslednji je odgovarjal Windthorstu, da se tudi v katoliških deželah razširja anarhizem in je v katoliški južnej Ameriki več neredov, kakov v protestantovskih deželah severne Amerike, potem je pa polemizoval proti drugim govornikom in priznati se mora, da jako uspešno. Priganjal je, da se zakon takoj reši in ko bi se zakon še le izročil kakemu odseku v pretres, smatrala bo vlada to za nezaupanje. — Ko bi zbornica zavrgla ta zakon, bodo državni zbor razpuščen, morda tudi, če se ta zakon poprej izroči posebnemu odseku, vsaj iz Bismarckovega govora bi se to sklepali dalo. Da se je Bismarck tako hudo uprl Windthorstu, ki je vodja nemških katolikov, smatraso nekateri za znak, da Bismarck ni več toliko ležeče ohraniti dobre razmere s katoliki. Morda je pa temu bilo le to povod, ker je ta poslanec ugovarjal njegovej predlogi kar Bismarck nikakor trpeti ne more. Da je on jako brezobziren s svojimi nasprotniki, je že znano. Ko se konča debata o socijalističnem zakonu, pretrgal se bodo za nekaj časa zasedanje državnega zabora. — Cesar je včeraj vzprejel v avdijenci novoimenovanega ruskega poslanika, Orlova, kateri mu je izročil svoje poverljivo pismo.

Poročila iz **Sudana** se kako nasprotujejo. Nekaterajavljajo, da se je že Osman naveličal boja vsled poslednjih angleških zmag, druga pa, da zopet zbirajo vojake, ter v kratkem začne novi boj. General Grabham poročil je predvčeraj vojnemu ministerstvu iz Suakima, da so se trije šejki Samarov in Ambrov s 17 prverženci podvrgli v Handubu vladu. Mahomed Ali je zagotovila, da se bodo pokorili še drugi. — Mahdi sam miruje, a izjavil se je neki, če pride Gordon njemu v roke, da mu bodo dal odrezati glavo, denar bodo pa razdelil mej revne mahomedance. — V ponedeljek začne se v angleški spodnej zbornici drugo branje novega volilnega zakona. Vlada hoče odrinuti budgetno debato, da bi volilni zakon bil rešen še pred Veliko nočjo. Konzervativci bodo vse sile napeli, da bi zbornica zavrgla ta zakon. Gladstone misli za nekaj tednov podati se v južno Francijo, da tam popolnem ozdravi. Dan svetega Patrika so Irci v Londonu slovensko obhajali. Lord Wolseley, rojen Irec, predsedoval je 101. obletnici kraljevega dobrodejnega društva svetega Patrika v Stamford Street-u. V Holbornovej restavraciji imeli so parnellovci veliki obed. Pri tem obedu napil je Parnell „irskemu narodu.“ Govornik je opominjal svoje rojake, da naj zaupajo v same sebe. Irsko morejo pomoci samo Irci. Počasnost je sedaj ugoden, in on upa, da čas ni več daleč, ko bodo irski parlament poslal Angliji označilo miru.

Dopisi.

Od dolenske meje 20. marca. [Izv. dop.]

Volitev Kočevsko-Ribniškega kraja za dopolnitve odstopivšega poslanca g. Braune-ja bodo kmalu pred uram; a nikdo gospodov narodnjakov se ne gane; nikjer se ne čuje pogovora o tem. Kočevarji že zdavnaj po svojej kramarskej navadi kalkulirajo, kako bi zopet Kočevskega sina v deželnem zboru spravili. Lansko leto se jim je po naključju in po zaspanosti njih sosedov to posrečilo. Sedaj hočejo voliti, ker jim sposobnih Kočevarjev primanjkuje, necega advokata ali pa Auerspergovega gozdarja gosp. Faber-ja. Da ti o prvem niti ne govorim, o drugim le to omenim, da je zagrizen nemškutarsk janičar. Ako ravno nesem kompetenten razsojevati o zmožnostih in lastnostih mož, kateri naj bi pravico imel, tak časte in težaven posel prevzeti, mi vendar že naravní razum in srce pravita, da imamo dovolj gospodov v Ribniškem sodniškem okraju na razpolaganje, kateri bi iz ljubezni do domovine, iz ljubezni do ljudstva našega okraja ta velevalen

dolini mimo Trnovega, Ilirske Bistrici in ondot zopet skoz samotno puščavo: zdaj ob visoko nagromadenem skalovju, zdaj zopet na robu brezdnih ponikov ter se ondu ob Jurjanah po raznih ovinkih spušča navzdol v nižavo. Topel, vonjiv veter šumel je skoz vozova okna in po zraku so se svetlikali srebrni lučini odsevi . . . Neka slastna slutnja vznemirjala nam je sreco. In čem dalje nas je zanesel vlak, tem prijaznejši svet se je prostiral pred nami. Na desno in levo mični vrti, prepreženi z vinškimi brajdami, mej katerimi so se zibala tanko debelca kot rože cvetočih breskev in marilic, vmes pa vrtko vrastena mandeljčna drevesa s sneženo belim cvetjem obšipana. In glej! tu dol — oj čudo! — v širnem okviru vijoličastih otokov razgrinja se vedremu nebu jednak, sinje — morsko zrcalo...

Iz zamknjenja v ta čarobni prizor vzbudi me konduktjerjev klic: dospeli smo v — Reko.

In — tu na kolodvorskem peronu me objame vesela — sestričina Katica s svojim soprogom in čila konja sta nas zapeljala po široki cesti dol in mesto.

posel prevzeli in za blagostanje našega prebivalstva delovati.

Le poglejmo si naših političnih naspretnikov delovanje nekoliko in spoznavajmo veliko škodo, katero pod sedanjim jarmom trpeti moramo in katero bi lahko odstranili.

V Kočevskem sodniškem okraju zidajo se ljudske šole tako hitro, kakor gobe po dežji rastó; dela jih deželni odbor, dela jih „Schulverein“, podpirajo jih pri tem podjetji razni Kočevarski matadorji, kateri vsled prošenj posamičnih agitatorjev velike svote žrtvujejo. Kdor le napredok „lesene obrtne šole“ v Kočevji opazuje vidi, kako rasté. Komaj tri leta obstoječa dobila je že po milosti Stampfli-a iz Prage lastno poslopje v vrednosti svojih 15.000 gld. v dar in vrh tega podeluje jej Ljubljanska branilnica velike podpore, tako jej je letos celih 800 gld. naklonila. Za zidanje in uvrstitev manj razrednih v večrazredne ljudske šole v Ribniškem okraju, se nič ne zgodi. Ker sem že Ljubljansko branilnico omenil, naj mi bode dovoljeno označiti njen jednostransko ravnanje nasproti Kočevarem in nam Slovencem v Ribniškem-Veliko Laškem sodniškem okraju. Pregovor sicer pravi: „darovanemu konju ne gledaj na zobé“, a v tem slučaju si moramo to drugače tolmačiti. Kočevarji imajo svojo lastno mestno branilnico. Vsak svoje preostanke tam shranjuje, vsak si pa tudi tam denar izposojuje, tako, da ni Kočevarja, kateri bi le krajcar v Ljubljanskej branilnici na posodi imel ali pa njej dolžan bil, tedaj je Kočevska mestna branilnica Ljubljanskej branilnici konkurentija postala in vendar je dobrodušnost Ljubljanskih branilničnih odbornikov samo za razne zavode v Kočevji nad 2000 gld. darovala.

Prebivalci v Ribniškem in Veliko-Laškem okraju, ki so na Ljubljansko branilnico navezani, tedaj nje upniki in dolžniki, in ki imajo tudi blagodejne javne zavode in društva, neso dobili niti vinarja. Vprašam, ali je to pravično? Ali je to človekoljubje. Ne le, da Kočevarji od drugih strani velike svote dobivajo, še od tu, če ravno ničesar spečati ne dadó, so pitani.

V našem okrajnem glavarstvu je sedež c. kr. okrajnega glavarja v Kočevji, ravno na konci okraja. Ne da bi se v Ribnico prestavilo, kjer je sredina Kočevsko-Ribniško in Veliko-Laškem okraja, kjer bi večinoma prazna graščina gospodov Rudežev imela dovolj prostora za uradniške sobe in stanovanja in c. kr. političnim uradnikom tako ugašala, kakor v Kočevji. Prebivalstvo pa bi imelo vsled tega manj potov in manj stroškov. To je očividna krivica in vendar se Kočevarjem na ljubo ne briga ne vlada, ne kdo drugi za to.

Na ljubo 6—8 Kočevskim, a nasproti 25—30 slovenskim učiteljem, imenoval se je okr. šolskim nadzornikom gospod, ki ni naše gore list.

Povsod se snujejo železnice, dobre ceste itd., le pri nas je vse po starem. Lepe gozde, naše najvažnejše blago in imetje moramo po tako nizkej ceni posekavati, da je groza. Več ko 40 žag reže vedno krcle in vse to gre po cesti čez Bončar, po zelo slabej cesti in ničesar se ne zgodi, da bi se popravila.

Za lesno obrtnijo, lončarijo in čebelarijo se od dežele ničesar ne zgodi.

Tako sem omenil le nekatere težave; težave za katere vsak narodnjak vse in vendar se nobeden ne zgane, da bi se kak slovensk mož za kandidata izbral, koji bi naše interese zastopal.

Če preračunimo naše glasove in one naših nasprotnikov vidimo sicer, da nam po sedanjem kričenem volilnem redu ni zmagati, to bi se pa zgodilo, ako nam vse uradniki s svojimi glasovi pristopijo.

Ali bi se to ne dalo doseči?

Iz Kranja 21. marca. [Izv. dop.] Škoda, da izgubimo tacega sodnika. Nismo še imeli tako prijaznega in dobrega sodnika, kakor je bil gospod Škrilj. On je nas razumel, on je z nami govoril v domačej slovenskej besedi. Poznal je nadloge in večkrat je s pomirljivo razumno besedo nas obvaroval dragih pravd. Tako se jo sploh čulo, ko se je raznesla vest, da je imenovan gospod Ivan Škrilj sodnikom Žužemberškim, ter da v kratkem zapusti gorenjski kraj, kjer je služboval blizu 4 leta. V teh kratkih letih pridobil si je občno spoštovanje in splošno priljubljenost osobito mej kmetskim ljudstvom. Ako si sodnik na svojem težavnem stališču pridobi tako zaupanje in spoštovanje našega kmeta, kakeršno si je pridobil g. Škrilj, ponosen

sme biti na to; le malokateremu se posreči to do seči. Naj je še tako pravičen, priprosto ljudstvo se ga bo le balo. Ljubezen in spoštovanje si pridobiti treba je izrednih lastnosti, treba je z narodom živeti in z njim čutiti, treba je narodu dejansko kazati, da je postava za to tukaj da ga hrani in varuje, ne pa le teži. Gospod Ivan Škrilj kot zvest sin našega naroda, kot čist značaj, katerega si ni omaževel tudi v onih časih ne, ko je bilo težavno uradniku narodnemu biti, ko se je izneveril, zaradi karriere vsaj, zdaj ta zdaj oni, on je poznal svoj narod in imel tudi zanj globoko čuteče srce. Zagotovil si je hvaležen spomin v senci Gorenjcev.

Pa tudi kot privatna oseba je užival g. Škrilj izredno spoštovanje. Kdor ga je spoznal, vsak ga je cenil zaradi njegovih res lepih lastnosti moškega značaja. Po odhodu priljubljenega g. Dr. Mencingerja izvolila si je tudi naša Čitalnica predsednikom. Kako je bil tu na mestu, ve vsakdor, komur so naše društvene razmere le količaj znane. Pod njegovim predsedništvom pričelo se je res pravo narodno društveno življenje razvijati. Novi udje so začeli pristopati in pri vseh lepih veselicah je manjkalo le prostora tako so bile obiskovane.

Odhajavši iz Kranja ni vabil k slovesu. Prostovoljno so se zbrali njegovi prijatelji in častilci v Maýrjevej gostilni, da prežive še jeden večer v njegovej družbi, da mu voščijo v lepih napitnicah srečen pot. Prišli so tudi njegovi prijatelj in sošolci iz Kamnika k slovesu. Ne bom omenjal v lepih besedah izraženih čutil vsakega govornika. — Vsakemu se je videlo, da mu gre beseda iz srca, da je ločitev res težka. V gulinjem govoru poslavljaj se je tudi gospod Škrilj od zbranih prijateljev, povdaje, da mu ostane v živem in hvaležnem spominu starodavni Kranj, kjer je preživel tako lepa leta, kjer si je pridobil toliko iskrenih prijateljev.

Častitamo Žužemberčanom k takemu možu in sodniku!

Iz Litije 20. marca. [Izv. dop.] Meseca februvarja t. l. bilo je čitati v „Slov. Narodu“ o krvavem pretepu, vrščem se v Dolu v okraju Kamniškem, Ker nekateri stvar navlašč ali pa iz gole nevednosti tako zavivajo, kakor bi pripadalo ono, res obžalovanja vredno dejanje katerej občini okraja Litajskega, in ker okraj Litija ni nikakor voljen dogodke jednak vrste, koji mu ne pripadajo po nobenem pravu, brez ugovora za svoje smatrati, namenil sem se zapisati nekaj vrstic v obrambo in pojasnilo. Dol pripada davčnemu in sodniškemu okraju „Brdo“, a glavarstvu „Kamnik“; nikakor pa ne v Litijo. Gledé reda v Litiji mi je le omeniti, da je isti od časa, kar je prišel v Litijo c. kr. glavar g. Gril najboljši in da imajo tukajšnji gg. sodniški uradniki le redkokdaj komisijone zaradi pretepo.

Kako mirno vršilo se je letošnje novačenje, saj bi kmalu ne bili vedeli, da gredó fantje k naboru. Se ve da ima tu zaslugo le g. glavar Gril, ker preposedal je strogo vsem krčmarjem in prodajalcem žganje točiti; vino ali pivo pa ne upijani človeka tako budo.

Kako neomejeno bilo je nekdaj točenje žganja; skoraj v vsakej kmetski koči prodajal se je ta strup. Sedaj se pa dobi dovoljenje v to le pray težko.

Pa poglejmo trg Litijo; kaka sprememb!

Ako gremo le nekajkdo v proteklost, reči moramo, da je Litija sedaj tako rekoč podoba miru.

Koliko nemirnih nočij bilo nam je prebiti v dobi katera je še vsem Litjanom tako živo v spominu.

Priporočalo bi se tudi za druge kraje, da se na omenjeni način omeji prodaja žganja. O koristi take omejitve menda ni treba govoriti, ker je preočividna.

Domače stvari.

(K poročilu o sejiv in mestnem zboru) imamo dostaviti, da je tudi mestni odbornik in zdravnik dr. Josip Derč glasoval za nasvetne finančnega odseka.

— (Čujte, čujte!) Odborniki Čitalnice Ljubljanske imeli so v 20. dan t. m. zopet jedenkrat sejo, pri katerej je nekdanjega predsednika sin v vsej resnobi predlagal, da se nad „Čitalnično Restavracijo“ napravi nemški napis. Uvela se je o tem debata in konečni rezultat je bil, da se je predlog zavrgel s 4 proti 3 glasom. Res, malo je manjkalo. Zato smo jako hvaležni četvorici pravičnih, imena treh grešnikov pa zabeležimo,

kor hitro jih pozvemo v — narodno črno knjigo!

— (Gosp. Andrej Leharčič,) rodom iz znane domoljubne obitelji Vrhniške, do sedaj pristav na sadjerejske šoli na Slapu, napravil je te dni na visokej šoli za poljedelstvo na Dunaju profesorski izpit za kmetijske srednje šole.

— (Društvo zdravnikov na Kranjskem) zboruje 27. t. m. s sledečim sporedom: A. Društvene zadeve: 1. Volitev poslanikov k shodu avstrijskih zdravnikov, ki zboruje letos v Brnu. — 2. Volitev knjižničarja. Zahteva se po pravilih nivočnost 12 članov. — B. Predavanje: 1. Primarni lečnik dr. Fux: Kirurgična poročila. — 2. Primarni lečnik dr. Dornig predstavlja bolnika, kateri je zbolel za tako redko kožno bolezni. — 3. Dr. Schuster predava o umetni hrani otrok. — 4. Vladni sovetnik prof. dr. Valenta o za rakom sprideni noseči maternici z demonstracijami. Dr. — i.

— (Razstava v Kremsu.) Od 2. do 18. avgusta t. l. bo v Kremsu na Niže Avstrijskem obrtna in industrijalna razstava. Oglasila se sprejemajo do 15. junija t. l. Obrazci za oglasila se dobé tudi pri trgovinski in obrtni zbornici v Ljubljani, katera razdoljno daje natančna razjasnila o tej razstavi.

— (Celjani) hočejo imeti novo nemško gledališče. V ta namen vzeli so iz hranilnice 35.000 gld. na posodo.

— (Na Reki) bil je v 17. dan t. m. obsojen Henrik Matcovich, urednik časnika „Avveuire di Fiume“ zaradi razdaljenja časti na jeden mesec zapora in 120 gld. globe, eventuelno še na 12 dnj zapora.

— („Zetski dom“) zvalo se bode našemu „Narodnemu domu“ podobno poslopje na Cetinji. „Glas Črnogorca“ prinaša obširen in navdušen poziv za to podjetje, ki bode „koljevka prosvete v Črnojgori“. V prvem izkazu je že 3734 gld. 30 kr. prostovoljnih darov. Razen hrabrosti in domoljubja učiti se nam je tudi gmotne požrtvalnosti od bratov Črnogorcev.

— (Četvorček) porodila je nedavno, kakor piše „Triester Zeitung“ uboga kmetica v Bukovici. Jeden otrok je kmalu umrl, troje otrok pa živi in se kakor tudi mati, dobro počuti.

— (Gornje Savinjska posojilnica v Moziriji) objavlja račun in bilanc za deveto upravno leto 1883. Temu izkazu povzameno: Dodokov bilo je 173.643 gld. 19 kr., izdatkov z ušteto gotovino 17.848 gld. 80 kr. ravno toliko. Hraulne vloge narastle so na 90.529 gld. 23 kr., izposojenih pa je 94.213 gld. Posojilnica obiluje denarjem, zaradi tega ima 14.500 gold. naloženih v Graški ekskomptni banki. Mozirska posojilnica spada mej najstarše in najkrepkejše denarne naše zavode, v vodstvu pa ima take narodne veljake, da se je nadajati vedno rastočega napredka.

— (Premembra imena.) Mihael Opica iz Rasioje v Koprivnički županiji, prosil je, da sme svoj priimek premeniti v Palmović Radi verujemo, da ni prijetno, pisati se za Opico.

Telegrama „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 22. marca. G. minister Pražak je Graški deželnemu nadsodnemu ukazal, da ima v prihodnje tudi deželna sodnija v Ljubljani pravico praktičnih izpitov za juriste in da, ako kandidat to zahteva, lahko slovenski napravi izpit.

Dunaj 22. marca. Sinoči v večernej seji obrazložil je Raič naslednji skončatek: Vlada se pozivlje, da zaključek poslanske zbornice od 26. aprila 1880, tikajoč se uvedbe slovenskega jezika kot poučnega, pri primernej gojivti nemškega jezika, na učilišči v Mariboru s početkom šolskega leta 1884/5 zvrši. Zbornica je pritrnila. Govornik je, opira se na glasovite vzgojatelje, detovode in ukoslovce, zagovarjal šole s slovenskim poučnim jezikom, dokazal, da novoslovenščina ni nerazumljiva, posebno iz tega, da vlada tolkokrat zaplenjuje v pismenem jeziku prostemu narodu namenjene časnike, da si Slovenci naročajo 28.000 knjig po šestkrat, torej jih umejo, da imen slovenski, Sloven, Slovensec, ni novo, kar je trdil dr. Rechbauer, nego kronika od Vramca je mnogokrat rabi, da spomenik, „Rationale officiorum divinorum“ pravi, da slovenski jezik je vzet v bogoslužje poleg grškega in latinskega mesta židovskega zato, ker je bil najdalje raz-

širjen, a nemški prestavljavec tega spomenika pripoveda o takratnej nemščini kot o najbolj divjem jeziku, (die wildeste Sprache), da sta Ciril in Metod pisala bogoslužne knjige v 9. stoletju v slovenskem jeziku, da so spomeniki: Glagolita Clozianus, supraselski, assemani, zografski spisani v slovenskem jeziku, da je menih Isaija pisal: „Slovenski jezik jest od Boga dobro stvoren jezik“. Zbog predavanja nekih predmetov pravnih na Graškem vseučilišči v slovenskem jeziku omenja proti Conradu, da so ondi 1849—51. leta trije nadučitelji razlagali, gospodje: Dr. Kovač, dr. Kranjec, dr. Skedl in ko so ta predavanja nehalo vsled osodnih naredeb od 20. avgusta 1851 leta, katere so rodile 1859 in 1866 leto. Končno prečital je ustavovno listino Graškega vseučilišča, katera pravi, da razmere podložnih dežel in narodov toliko različnega roda, toliko različnih jezikov in narečij tako napravo zahtevajo.

Maribor 22. marca. Brošura „Nemški Sulverein“ konfiscirana. (To knjižico, izdano po „Slovenskem društvu“, omenili smo včeraj. Uredn.)

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabilo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za vse leto	13 gld. — kr.
„ pol leta	6 " 50 "
„ četr leta	3 " 30 "
„ jeden mesec	1 " 10 "

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četr leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	15 gld. — kr.
„ pol leta	8 " — "
„ četr leta	4 " — "
„ jeden mesec	1 " 40 "

Upravnštvo „Slov. Naroda“.

Tuji:

dne 21. marca.

Pri Slovem: Bolter z Dunaja. — de Jengh iz Pariza. — Mertens z Dunaja. — Wandel iz Reutlingen. — Rosenbaum z Dunaja.

Pri Mailli: Horak z Dunaja. — Vitez plem. Gutmannthal iz Trsta. — Trebitsch z Dunaja. — Urbančič iz Dvora.

Meteorologično poročilo.

Da	Čas opa-zovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
21. marca	7. zjutraj	731·37 mm.	+ 5·4°C	sl. vzh. d. jas.	6·50 mm.	
	2. pop.	729·14 mm.	+ 14·0°C	z. zah. obl.		
	9. zvečer	729·07 mm.	+ 8·0°C	sl. zah. dež.		

Srednja temperatura + 9·1°, za 5·0° nad normalom.

Tržne cene v Ljubljani

dne 22. marca t. l.

		gld.	kr.
Pšenica, hektoliter		8	12
Rež,		5	85
Ječmen		5	20
Oves,		3	25
Ajda,		5	85
Proso,		5	85
Koruzna,		5	71
Leča,		9	—
Grah,		9	—
Fizol,		10	—
Krompir, 100 kilogramov		3	30
Maslo, kilogram		1	10
Mast,		—	88
Špeh frišen		—	60
povojen,		72	—
Surovo maslo,		—	85
Jajca, jedno		—	2
Mleko, liter		—	8
Goveje meso, kilogram		—	62
Teleće		—	62
Svinjsko		—	64
Koščunovo		—	40
Kokoš,		—	55
Golob,		—	18
Seno, 100 kilogramov		2	23
Slama, trda, 4 kv. metre		2	5
Dryva, mehka,		7	70
		4	50

Dunajska borza

dné 22. marca t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna rents	79	gld. 75	kr.
Srebrna rents	80	85	"
Zlata rents	101	65	"
5% marenca rents	95	35	"
Akcije narodne banke	845	—	"
Kreditne akcie	324	10	"
London	121	40	"
Srebro	—	—	"
Napol.	9	61	"
C. kr. cekini	—	68	"
Nemške marke	—	20	"
4% državne srečke iz 1. 1854	250	gld. 75	"
Državne srečke iz 1. 1864.	100	gld. 170	"
4% avstr. zlata rents, davki prosta.	101	70	"
Ogrska zlata rents 6%	122	20	"
" papirna renta 5%	88	60	"
5% štajerske zemljišče, od. ez. oblig.	104	50	"
Dunava reg. srečke 5%	100	gld. 115	25
Zemlj. obč. avstr. 4½% zlati zast. listi	120	75	"
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	107	10	"
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	105	50	"
Kreditne srečke.	100	gld. 173	75
Rudolfove srečke	10	20	"
Akcije anglo-avstr. banke	120	116	50
Trammway-društ. velj. 170 gld. a. v.	236	10	"

Mejnarodna farmacevtična razstava na Dunaju 1883. leta. Razsodovalna komisija te specijalne razstave je prvo odlikovanje za grenčico, zlato svetinjo, priznala tudi pri naši takoj priljubljenemu **Fran Josipovemu vreleu.** Ta je že trikrat odlikovan z zlato svetinjo in z jedno svetinjo za zasluge, ter z Najvišjim priznanjem Njega Veličanstva, katerega ime ima vrelec. Mi toplo priporočamo izvrstno, naravno **Fran Josipovo grenčico.** (Glej inserat.)

Poslano.

Neizogibljivo! S to besedo začenja se anonsa v današnjem številki, katera priporoča novo, po slavnem zdravniku dr. Pinkas-u izumljeno sredstvo, Roborantium (ase ustvarjajoč tekočina), katero je pri izpadanju las, plešic, golobradev in osivelih in se neverjetno mnogo koristilo in doslej v svojih uspehih ni bilo doseženo. Nečemo na dolgo in široko razkladati ter hvalisati to iznajdbo, kakor bi zaslužno, temveč opozarjamо p. n. čitatelje na dotično anonsa in priporočamo poskusiti s tem sredstvom. Ako ne bi imelo uspeha, pripravljen je izumitelj denar brez ugovora povrnil.

Kot učenec ali praktikant
vsprejme se dobro odgojen deček v nekej t

Umetne (32-21)
zobe in zebovja
 ustavlja po najnovejšem amerikanskem načinu
 brez vsakih bolečin ter opravlja **plombovanje** in
 vse **zobne operacije**
zobozdravnik A. Paichel,
 poleg Hradeckyjevega mostu, I. nadstropje.

5000 1 (788-29)
ostankov suknja
 (po 3-4 metre), v vseh barvah, za polno možko
 obleko, pošilja po poštнем povzetju, ostanek po 5 gl.
L. Storch v Brnu.

Ako bi se blago ne dopadalo, se more zamenjati.

100 do 150 rudokopov na čep, (Gedinghäuer),

dobi stalno delo pri
 premogokopih v Voitsbergu in Rosenthalu,
 postaja **Voitsberg in Oberdorf na Gradeč-Köfla-**
škej železnici. (186-1)

Zdatno znižane cene.

Kava

neposredno iz Hamburga

razpošilja kakor znano v izvrstni kvaliteti

Karol Fr. Burghardt, Hamburg,

v žakljih po $4\frac{3}{4}$ kg. netto, poštnine prostoz zavitem
 kom vred nemudoma po poštrem povzetji.

5 kg. av. v. gld.

Mocca, pristno arabska, plemenita	"	"	6.30
Menado, izvrstnega okusa	"	"	5.40
Perl-Ceylon, tako fina in mila	"	"	5.40
Melange (zmes), posebno priporočati	"	"	5.30
Ceylon Plantation, tako slastna	"	"	5.-
Java, zlatorumena, tako fina	"	"	4.70
Cuba, modrozelena, brillantna	"	"	4.70
Afrik. Mocca, fina in zdatna	"	"	3.90
Santos, fina in močna	"	"	3.55
Rio, okusna	"	"	3.25
Caj v izvrstnej izberi, $\frac{1}{2}$ kile od av. v. gld. 1.—			
(318-36)			do gld. 6.—

Hiša na prodaj

iz proste roke, pol ure od Ljubljane na dolenskej cesti, v
 prav dobrem stanju, ima 5 kletij, vodnjak, gréde za zelenjavo,
 vrt, senožet, njivo s kozolecem, hlev in nov skedenj,
 vse okoli hiše. Proda se tudi brez zemljišča. V hiši je
 gostilna in trafka in je za vsako obrt. Na potoku se dà
 napraviti kovačnica, strojbenica in trdni hišni zid bil bi pri-
 praven za parni mlini. Uzrok prodaje je boljšanje go-
 spodinje, pogoji ugodni. — Pisma na: F. P. v Rudniku
 št. 17, pri Ljubljani. (148-3)

„Ne kašljaj“ cukrčki

(10 kr.),

„Ne kašljaj“ kokosov sirup

(50 kr.),

s bencij, natronom proti kašlu, hripcnosti, bolečinam v
 prsih, plučnic, vsem boleznim v sapniku, vratu, želodeci,
 pluhah in v srci, proti vsem slabostim na telesu in v živcih,
 okrepečevalno sredstvo za rekonsilente razpošilja lekarna
 v Slavkovu (Austerlitz). Za 1 gld. franko posilje 8 „ne
 kašljaj“ cejlčkov, za 2 gld. 2 lončka kokosovega sirupa
 in 8 „ne kašljaj“ cukrčkov. Zahtevaj jih povsed.

Zaloga v vseh lekarnah in materialnih prodajalnicah.
 Pristni „ne kašljaj“ izdelki z varstveno znamko so v za-
 logi v lekarnah: v Pragi: pri J. Fürstu; na Dunaju: pri F.
 Neusteinu, I. okraju; C. Scharrer, Mariahilferstrasse; v Pešti:
 pri Török; v Brnu: pri Schönaichu, F. Ederji, M. Hofnerju;
 v Prossnitz: K. Vejacek; v Preras: F. Matous; v Wischau:
 V. Batkal; v Olomouc: dr. Schröter; v Ignavi: V. Inderka;
 v Piseku: R. Dvorak; lekarji; v Ogr. Hradis: J. Stancl; v
 Klattau: Josip Statzky; v Kuttenbergu: Prok. Slavik;
 v Pragi: Fragner, lekarji, itd.

Pristno samo z varstveno znamko zvezde * iz lekarn
 v Slavkovu (Austerlitz).

A. Příkryl, lekar v Slavkovu, odlikovan s srebrno
 svetinjo na mejnaročnej farmacevtičnej razstavi na Dunaju
 1883. 5 kilo malinčnega soka franko gld. 3 40. (169-2)

Berolin. ● IVAN HOFF, c. kr. dvorni fabrikant sladnih preparatov na Dunaji. ● St. Peterburg.

Ivana Hoffa

Zdravilno pivo iz sladnega izlečka.

Proti občnemu oslabljenju, bolečinam v prsih in želodcu, sušici, red-
 kej krvi in nerednim opravilom spodnjetelesnih organov, izkušeno krepilo za
 okrevojoče po vsakej bolezni. Cena steklenici 56 kr.

Zaslužni diplom mejnaročne zdravstvene razstave v Londonu 1881. leta za medicinske tvarine in aparate v pospeševanje zdravja.

Podpis:

Nj. veličastvo kraljica Viktorija angleška. — Nj. kr. visokost vojvoda Edinburški. — Spencer, predsednik razstave. — John Eric
 Erichsen, načelnik odbora. — Mark. H. Judge, tajnik.

Ivan Hoffov

Koncentrirani sladni izleček.

Za bolne na prsih in plučah, zastarel kašelj, katare, bolezni v grlu.
 — Sigurnega uspeha in zelo prijetno za uživati. — V flaconih po 1 gld.
 12 kr. in po 70 kr.

Proti kašlu, hripcnosti, bolečinam v prsih in želodcu, oslabljenju, sušici, slabej prebavljivosti, najuspešnejše
 krepilno sredstvo za okrevojoče po vsakej bolezni.

58 krat odlikovan. ● Ustanovljeno 1847.

Izumitelju in jedinemu izdelovalcu pristnih preparatov iz sladnega izlečka, gospodu

IVANU HOFF-u, c. kr. dvornemu založniku, c. kr. svetniku,

dvornemu založniku skoro vseh evropskih suverenov, Dunaj I., Tovarniška zaloga: Graben, Bräunerstrasse 8., tovarna: Graben-
 hof, Bräunerstrasse 2.

Priznavanja in naročila visocih in najvišjih oseb leta 1882.: Cesarski visokosti nadvojvoda Karol Ljudovik, nadvojvoda Friedrich, kr. visokost
 princ Wales-ki, princesa de Ligne, vojvodinja Oldenburška, princesa Reuss, gč. pl. Ferenczy, čitateljica Nj. veličanstva naše presvetle cesarice, angleška
 bonne (varuhinja) Nj. cesarske visokosti princese Marije Valerije, obitelj Metternich, Clam-Gallas, Karacsnyi, Batthyanyi, Rommer, uj. vzuš. fcm. Filipovič,
 grof Wurmbrand itd. itd. — Priporočano po zdravniških prvkah, profesorjih dr. Bamberger, Schrötler, Schnitzler, Granichstätten in mnogo drugih Dunajskih.

Pet najnovejših poročil in zahval za ozdravljenje meseca septembra 1883. z Dunaja in z deželi.

Stotisočeri, ki so že nad vsem obupali, bili so rešeni po Ivan Hoffovi sladnih preparativ (zdravilno pivo iz sladnega izlečka), da so zadobili nazaj ljubo
 zdravje ter se ga še zdaj veselé. Samolastno izrečene besed. zdravljenih.)

Vaše blagorodje!

Celo leto sem trpel na mučnem želodčnem kataru in kašli: zman so bili vsi leki, dokler nesem rabil Vaših izvrstnih Ivan Hoffovih sladnih preparativ. Čez nekaj mesecev izostane kašelj, tek se vrne, in moje zdravje je bilo po Vašem Ivan Hoffovem zdravilrem pivo iz sladnih izlečkov popolnem popravljeno. Vzprejmite mojo iskreno zahvalo. Ob jednem priložim zahvalo v ogerskem jeziku, razglasite jo po širnem svetu.

Dr. Alojzij Nagy, župnik.

Vaše visokorodje!

Prosim Vas, da mi takoj kakor hitro možno pošljete 13 steklenic Vašega Ivan Hoffovega zdravilnega piva iz sladnih izlečkov in dva zavoja sladnih bonbonov po poštrem povzetju. Z veseljem konstatujem, da Vaše fabrikate prav rad rabin, ter da mi ugajajo in koristijo. Z visokim spoštovanjem

St Andrej pri Beljaku, 5. septembra 1883.

M. pl. Peichl, vodjeva soprog.

Zdravniško priznanje.

Častno mi je Vam naznanjati, da so se Ivan Hoffovi sladni preparati doslej pri vseh mojih bolnikih, kateri so že dolgo trpeli na težkem sopenji, slabem teku in prebavljjenju, prav dobro obnesli; zato Vam vnovič prosim, da pošljete s poštrem povzetjem in naslovom: "G. Ivanu Guschallu in Brnu" 28 steklenic zdravilnega piva iz sladnih izlečkov in 3 zavoja sladnih bonbonov.

Spoštovanjem

Grottava, 9. septembra 1883. Dr. Josip Fröde, prakt. zdravnik.

Zahtevajo naj se samo pristi Ivan Hoffovi sladni preparati z varstveno znamko, katera je po c. kr. trgovinskem sodišči na Avstrijskem in Ogerskem registrirana (slika izumiteljeva). Nepristnim izdelkom drugih nedostaje zdravilnih sokov zelišč in pravilno izdelovanje Ivan Hoffovi sladnih preparativ ter po izjavah zdravnikov moglo celo škodljivo uplivati na zdravje.

Prvi, pristi, slizo razsnrujoči Ivan Hoffovi sladni bonboni za prsi zaviti so v višnjev papir. Naj se izrečeno le taki zahtevajo.

Ivan Hoffovi bonboni iz sladnega izlečka v višnjevih zavojih po 60, 30, 15 in 10 kr.

(658-24)

Glavno zalogo v Ljubljani ima: Peter Lassnigg, trgovec s špecerijami.

Nadalje imajo zaloge: V Reki: Nic. Pavačić, droguist; v Gorici: G. Christofolietti; v Mariboru: F. P. Holasek, na glavnem trgu; v Ptui: J. Kasimir, lekarji; v Celji: J. Kupferschmidt, lekarji; v Kranji: Fran Dolenc, trgovec.

Dunajsko poročilo o ozdravljenju.

Dunaj 11. septembra 1883.

Ne morem si kazati, da bi se Vam iskreno ne zahvalila za čudovito ozdravljenje želodčnega katarja, kateri je mojega moža že štiri mesece pestil. Mož moj je rabil raznina sredstva, a žal brez uspeha, dokler slučajno ne čita v listih pojavilo Vaših "udovito delujočih Ivan Hoffovi sladnih preparativ. Poskusil je z njimi, in že po kratkem zauživanji Vašega Ivan Hoffovega zdravilnega piva iz sladnih izlečkov mu je odleglo, in sedaj, po jedenindvajseti steklenici je moj mož popoln ozdravljen.

Vzprejmite mojo in mojega soproga srčno zahvalo ter prosim, da to pismo obja ite v blagor jednako boljuči.

Z visokim spoštovanjem

Franja Platenik, Neuffünfhaus, Goldschlagasse 28.

Najnovejša Dunajska zahvala

s 7. dne septembra 1883.

Prosim zoper za 13 steklenic Ivan Hoffovega zdravilnega piva iz sladnih izlečkov, kajti, če ga le osem dnev ne zauživam, imam poželjenje do njega. Uživam ga zdaj že dve leti ter sem se prepričal, da mi ugaja, zato ne bi protivil, ako se to tudi javno oznam.

Dunaj v 7. dan septembra 1883. Spoštovanjem

Fran Bargetzi, konditor, Marijhilferstrasse 62.

Zaveza „Edinost“.

(188)

JAKOB BURGER,

koncesijoniran zidarski mojster,
v Šiški št. 29. (174-2)

priporoča se za napravo stavbenih načrtov (planov) in proračunov, prevzame in izpelje povsod vsakatera zidarska dela po mogoče nizkih cenah.

Mesečna soba

s potrebnim pohišjem oddaja se s 1. aprilom na Kongresnem trgu št. 4 kakaj dami. Vprašati ravno tam. (187)

ERMACORA,

umetna vrtnarija v Ljubljani,
ima prodati nekaj lepih mladih (190)

dreves, Platanus digitata,
za drevored ali parke, po 60 kr. komad.

Skladbe,

zložil F. S. Vilhar.

Prva knjiga teh skladeb, koje so že do sedaj v slovenskem svetu nemalo senzacijo vzbudile, dotiskana je. Po zadržani zanimiva je za vsacega, koji se z glasbo ali petjem bavi; ona obsegata: I. samospeve, II. moške zbole, III. mešane zbole in IV. skladbe za glasovir.

Knjiga je vrlo okusno opravljena ter ima na velikem formatu 92 strani. Prodava jo v Ljubljani knjigarna J. Gontini-jeva po 2 gld. 40 kr.; dobri se pa tudi pri skladatelji samem v Karlovi (Hrvatska) po 2 gld. 20 kr. (160-4)

Zemljische na močvirji,

skupno, ki meri 105 oralov, $\frac{3}{4}$ ure od Ljubljane, popolnem osušeno, ter je za rezanje šote in pridelovanje poljskih pridelkov jako pripravno, proda se pod ugodnimi pogoji.

Z izključenjem vsakih posredovalcev daje natančneja pojasnila Anton Podkrašek v Ljubljani, Gradišče, Rimska cesta št. 5. (185-1)

V „Narodnej Tiskarni“

se dobiva:

Časnikarstvo in naši časniki.

Spisal * *

Stat nominis umbra.

Cena 70 kr., po pošti 5 kr. več.

FRANZ JOSEF BITTER QUELLE

„prijeten in priročen lek za sčišenje.“ Prof. VALENTA, Ljubljana.

„ne prouzroča nobenih težav.“ Prof. pl. BAMBERGER, Dunaj.

„je uspešnejše, kakor druge grenčice.“ Prof. LEIDESDORF, Dunaj.

Zahtevaj se vedno izrečno: „FRAN-JOSIPOVA GRENCICA“.

Zaloge povsod.

(136-3) Vodstvo razpošiljavte v Budapešti.

Odlikovano z 18 svinjami in spredeljimi imenitnih in merodajnih oseb in korporacij kot najboljša in najcenejša mast za obutev in za usnje za konjisko opravo in pri vozovih, in se že več let rabi za lovske in potopne čevlje na Najvišjem dvoru in od njega najvišjih lovskeh prijateljev, da, pri izletih v gore od Nj. Velicanstva cesarice.

1/4 datelj in odgovorni urednik: Ivan Železnikar.

JOSIP RAUNICHAR,

v Ljubljani, Židovske ulice št. 6.

priporoča svojo bogato zalogu (178-1)

čevljov

za gospode, dame in otroke,

dobro in elegantno izdelane, po najnižji ceni.

Zenitvena ponudba.

Samosten, mlad, 30 leten mož, lepe in prijetne postave, posestnik, gostilničar, trgovec itd., v lepem in prijetnem na Kranjskem, želi se koj po Veliki noči oženiti s pridno, poštano in zalo Slovensko od 22 do 28 let staro, ki ima tudi nekoliko tisoč goldinarjev gotovina in veselje do gori imenovanega. Resne ponudbe, če je možno s fotografijo, pod šifro: „S. Č. K.“ vzprejema upravnštvo, Slov. Nar. (181-2)

Semena,

kakor:

večna detelja (Luzerner), živinska velikanska pesa, domaća detelja, kakor tudi travna poljska in vrtna semena, katera so zanesljivo kaljiva, se dobē po najnižji ceni pri podpisanim.

Poštna naročila se hitro razpošiljajo, kakor tudi drugo mnogovrstno blago se brez ozira na dobitek preskrbuje pri

(170-2)

Petru Lassniku v Ljubljani.

Tako deluječe.

Uspeh zajamčen.

Neizogibljivo!

Denar dobi vsaki takoj povrnjen, pri katerem ostane moj sigurno delujeći

ROBORANTIUM

(brado ustvarjajoče sredstvo)

brez uspeha. Ravnog tako sigurno pri plešah, izpalih in osivelih laseh. Uspeh po večkratnem močnem utrenji zajamčen. Pošilja v steklenicah po 1 gld. 50 kr. in v steklenicah za poskus po 1 gld.

J. GROLICH v Brnu.

V Ljubljani se dobiva pri g. Eduardu Mahr-u: v Trstu Peter Slocovec, via Sanita 13; v Gorici lekar C. Cristoforotti; v Reki lekar C. Šilhavy; v Celji A. Krisper; v Mariboru J. Martinz; v Rovinji lekar G. Tromba.

Ni sleparja! (696-18)

VIZITNICE

priporoča

„NARODNA TISKARNA“

v Ljubljani.

Rogačka kislina.

Štajerski deželni združeni zdravilni zavod.

Južno železnična postaja:

Poljčane.

Glasovite kisline z glavberjevo soljo, jeklene kopeli, zdravilnica z mrzlo vodo, ozdravljenje z mlekom in siratko. — Glavno označenje bolezni prebavljivih organov.

Ugodno bivališče.

Saison od maja do oktobra.

Prospekti in naročbe za stanovanja na ravnateljstvo. (143-2)

Zahvala in priporočilo.

Zahvaljujem se prečastitim gg. trgovcem in slavnemu p. n. občinstvu za meni do sedaj izkazano zaupanje in priporočam gg. trgovcem za mnogobrojna naročila svoje izvrstno urejeno

apreturo za sukno,

slavnemu občinstvu pa svojo

kemično spiralnico,

v katerej se razparane in nerazparane moške in ženske obleke, obleke za vizite, šali, tapecirarsko blago, tepih z vsemi okrasni, ne da se isti zmanjšajo ali pa zgnubne prvotno svojo barvo in obliko, lepo očedijo.

Pregrinjalna vsprejmo se za pranje in se potem nategnejo, da so zopet lepi, kar se prav dobro in ceno izvrši. — V mojej

barvariji

se vsprejme za barvanje svilasto, bombažno ali pomešano blago, kakor obleke gospodov, ženski paletot in plašči za dež, brez da bi bili isti razparani. Vse to se barva v vsakej barvi, katera se naroči, ne da se oblika zmanjša.

Za mnogobrojna naročila in ceno izvrševanje se priporoča

z odličnim spoštovanjem

JOSIP REICH,

Poljanski nasip, Ozke ulice št. 4, v Ljubljani.

Lastnina in tisk „Narodne Tiskarne“.

IN OVO!

Najboljši semel velikanskega korenja (1 sad 8 do 10 funtov teže), prava, čista, domaća in nemška detelja, velikanska pesa, vsake vrste trave, kakor najbolj sloveča cesarska senožetna mešanica (Kaiser Wiesemischung), najlahtnejše trave in detelje skupaj. Semena so za vsako zemljo ugodna, zanesljivo kajiva in dobra; dobē se pa (tudi po pošti) najceneje pri

J. R. PAULIN-U,

specerijska prodajalnica „pri voglu“ v Ljubljani. Tudi prava japonska ajda, naravnost došla, bo letos zopet tukaj za dobiti. (177-2)

IVAN SOKLIČ, prej A. PRIBOŽIČ.

Zaloga

Bruseljskih klobukov.

Podpisani priporoča sl. p. n. občinstvu veliko zaloga vsakovrstnih

klobukov za gospode

od 1 gl. 80 kr. višje; klobuke za dečke po 1 gl. do 1 gl. 50 kr.; svilnate cilindre po 4 gl. 50 kr. — Dalje imam v zalogi: srajce in spodnje hlače za gospode, vratnike, kravate itd.

Vnanja naročila izvrše se točno. (132-4)

IVAN SOKLIČ.

v Ljubljani, Gledališke ulice št. 6.

Za bližajočo se sezijo

priporoča

najstarejša in najglasovitejša firma za suknjo

Morica Bum-a

v Brnu

(ustanovljena leta 1822)

pristno Brnsko voljeno blago. Jako lepi in modni uzoreci za celo obleko od gl. 1. — do gl. 6. — meter. Bogata izběr suknja za suknje (Streich- und Kammgarnrockstoffe) od gl. 3. — do gl. 7. — in suknja za hlače, najnovješi uzoreci, od gl. 1.20 do gl. 6. — meter. Crni Peruviens za suknje in Toskins za hlače od gl. 3. — navzgor do gl. 6. — gl. 7. — in više meter.

Velika zaloga vsakovrstnega suknja za civilne in vojaške obleke, hvreje, cerkve, biljarde in vozove.

Sukna za požarne straže, veteranska in streška društva in druge korporacije

Pristni angleški potni plaidi, 3 metre 50 cm. dolgi in 1 meter 66 cm. široki, po gl. 3.50, 4.75, 5.25 do gl. 16. —

Uzorce zastonj in franko. Blago razpošiljajo samo proti poštnemu povzetju ali gotovemu predplačilu. — Pošiljatve, katerih vrednost znaša nad gl. 10. —, pošiljajo se franko.

Gospodje krojaški mojstri dobē na zahtevev vzgledne knjizice z mnogoštevilnimi uzoreci franko. (149-2)